

לשמוע | לראות | לחשוב

פודקאסט על מחול עכשווי בישראל

איריס לנה וילי נתיב

<https://www.hayotmahol.com/>

הנצחה גמישה

עם

יאיר ורדי

מנהל אמנותי אירועי מדרום באופקים

[תמליל פרק 45](#)

מתוך הסדרה

'חיבורים וגופים חיים' מחול מגיב ל-7.10 ולמלחמה

בהשתתפות

יאיר ורדי יוצר תיאטרון ומנהל אמנותי של פסטיבל מדרום לאמנות רב-תחומית באופקים, מרצה במחלקה לתרבות, יצירה והפקה במכללה האקדמית ספיר

* תודה מיוחדת למוזיקאי מיכה ביטון

ההקלטה נערכה בנובמבר 2024 בתיאטרון תמונע בתל אביב

תמליל: 'חיות מחול'

נוסח ציטוט: יאיר ורדי (2024). *הנצחה גמישה*. פודקאסט 'חיות מחול', [תמליל פרק 45]. בתוך:

חיות מחול, ילי נתיב ואיריס לנה.

אתם מאזינים ל 'חיות מחול' – פודקאסט על המחול העכשווי בישראל. 'חיות מחול' עם איריס לנה וילי נתיב. והפעם – הנצחה גמישה, שיחה עם יאיר ורדי, מנהל אמנותי של 'פסטיבל מדרום' לאמנות רב-תחומית באופקים. מתוך: 'חיבורים וגופים חיים' סדרת שיחות על מחול מגיב לאסון ה-7.10 ולמלחמה.

השיר המושמע בפרק הוא "הותר לפרסום שיש לו הורים ודמעות אין מספר".
לחן וביצוע: מיכה ביטון, מילים: שולמית אורבך.

ילי: היי איריס

איריס: היי ילי

ילי: במסגרת סדרה של שיחות שאנחנו עושות על מחול בעקבות אירועי השביעי באוקטובר ובזמן המלחמה, אנחנו נמצאות פה בתיאטרון תמונע בתל אביב, עם יאיר ורדי, אתו נדבר על 'פסטיבל מדרום' שנערך בעיר אופקים מדי שנה. שלום יאיר

איריס: היי יאיר

יאיר: שלום לכן

ילי: תודה רבה שבאת לדבר איתנו

יאיר: תודה רבה שהזמנתן

ילי: תספר לנו קצת על הפסטיבל, 'פסטיבל מדרום'

יאיר: אז קודם כל שמו המלא הוא 'פסטיבל מדרום לאומנות רב תחומית באופקים'. אני בעצם ממש ברגעים אלה הופך להיות המנהל האומנותי היוצא של הפסטיבל, אני ניהלתי אותו במשך ארבע שנים, החל משנת 2021. הפסטיבל מתקיים כבר חמש עשרה שנה

איריס: מ-2011

יאיר: מ-2011. הוא בעצם שיתוף פעולה של המכללה האקדמית ספיר, המחלקה לתרבות יצירה והפקה ועיריית אופקים. הוא הוקם לפני 14 שנה על ידי שירה לפידות, מתוך מטרה לעשות פרויקט גמר לסטודנטים וסטודנטיות שלומדות אצלנו במחלקה ניהול תרבות והפקה, כאשר המחשבה הייתה שתרבות לא עושים או לא לומדים על ידי לשבת בכיתות באקדמיה, אלא תרבות עושים ולומדים על ידי עשייה תרבותית. וגם המטרה הייתה לצאת מתוך האקדמיה. זאת אומרת שלא צריך עוד אירוע תרבות בתוך ספיר או בתוך המכללה, אלא לחשוב מי צריך אירוע תרבות ואיפה צריך אירועי תרבות ואיפה אין.

איריס: ואיך נוצר הקשר עם עיריית אופקים?

יאיר: בעצם שירה הלכה וחיפשה ערים בסביבות הנגב המערבי לעשות בהם, מי רוצה פסטיבל, מה שנקרא.

ילי: ומהתחלה זה נקרא פסטיבל, מהניסיון הראשון עם הסטודנטים?

יאיר: אני חושב שכן, אני לא יודע. צריך להסתכל בתוכניות מתי המילה פסטיבל נוספה, זו דווקא שאלה ממש מעניינת. בתוך שזה תמיד היה אירוע, תמיד נקרא אירוע. בכל מקרה, אופקים הייתה אז בוועדה קרואה, זאת אומרת, לא היה ראש עיר. בעצם העיר נוהלה על ידי משרד הפנים, על ידי המדינה, ואופקים אמרו, אנחנו רוצים. זאת אומרת, הוועדה קרואה הזאת אמרה, אנחנו רוצים, ומאז התחיל הפסטיבל. והפסטיבל באופן מסורתי, כמו המחלקה, מדבר על הרווח שבין אומנות, תרבות וקהילה. זאת אומרת, מה בין עשייה תרבותית, לעשייה אומנותית, לעשייה קהילתית.

אני קצת אספר על עצמי, איך הגעתי אני לפני ארבע שנים לפסטיבל הזה. בעצם, אני עושה תיאטרון, ככה אני מגדיר את עצמי, למרות שאני לא ממש עושה תיאטרון, והרבה מהפעילות שלי בכלל בתחום המחול, ובתחום הניהול האומנותי. ואחרי בעצם, אחרי 14 שנה שהייתי בתיאטרון תמונע ועבדתי בו בכל מיני פוזיציות, כאשר האחרונה הייתה הניהול האומנותי של התיאטרון יחד עם נאוה צוקרמן, החלטתי שאני רוצה לצאת מהמוסד האומנותי. זאת אומרת, שלא רק תרבות לא לומדים באקדמיה בישיבה בכיתות, אלא אני חושב שאומנות ותרבות לא צריכה להיעשות בתוך מוסד אומנותי, או

לבקש מאנשים לבוא אליה, אלא היא צריכה לצאת לאנשים. וזה היה אחרי 14 שנה כזה של עבודה בתוך המוסד, שמה שעניין אותי זה המוסד, ופתאום הבנתי: לא, לא, זה לא הדרך. ואז פגשתי את הקול קורא לניהול האומנותי, והתחלתי לעבוד ב'פסטיבל מדרום'. כאשר ההצעה המקורית הייתה, שלי, היא הייתה לייצר פסטיבל שיתופי והשתתפותי – זאת אומרת, זה לא לבוא ולעשות פסטיבל עבו שאינו קשור לעכו, או פסטיבל אדינבורו שאינו קשור לאדינבורו, אלא להבין מה זה אומר לעשות פסטיבל עירוני, שנוצר מתוך העיר. וההצעה שלי הייתה מין הלחמה של שני סוגות אומנות שאני חושב שהן מאוד מעניינות אותי שזה ה-Collaborative Work, כאילו אומנות שיתופית, אומנות שעושים ביחד כמה אנשים, וה-Participatory Art שזו האומנות השתתפותית אומנות שבעצם נוצרת על ידי השתתפות של קהל הצופים.

איריס: היו מודלים מסוימים ששמשו לך איזה אבן דרך?

יאיר: המודלים של הפסטיבל הזה הם נורא נורא מורכבים, הם נורא נורא מעניינים. קודם כל, זה פסטיבל שמופק בצורה שיתופית על ידי ביתה של סטודנטיות שלומדות הפקה, לאמנים מקצועיים, והוא פסטיבל שהוא שיתוף פעולה בין משרד התרבות – מדור פסטיבלים – כלומר זה פסטיבל מקצועי לכל דבר מוכר, נתמך, מקצועי לכל דבר, עם סטנדרטים אמנותיים.

ילי: מהתחלה?

יאיר: לא. לקח, אני חושב שלקח תשע שנים. לא, פחות, לקח שבע שנים, עד שבכלל הבינו שזה מה שצריך לעשות. זאת אומרת, זה גם איזה התפתחות של המוסד הזה. ומצחק שאני קורא לו מוסד איריס: בסוף הוא נהיה מוסד

יאיר: הארגון הזה, כן, זה כדאי, ארגון תרבות, זה גם לא באמת ארגון, כי זה באמת קשור, זה של ספיר. אז זה לקח את ההתפתחות של זה, כן מהרגע הראשון זה פסטיבל שנתמך על ידי העירייה, זאת אומרת שהוא נתמך גם על ידי המכללה וגם על ידי העירייה, וזה היה מאוד מאוד חשוב לשני הצדדים כי זה באמת שיתוף פעולה אמיתי. והמודלים שלו הם מאוד ייחודיים ומאוד מורכבים. זאת אומרת, ועדת ההיגוי של 'פסטיבל מדרום' היא הרשות. כלומר, יש שלוש פגישות בשנה שמי שמנהל את הפגישות האלה הוא מנכ"ל העירייה, מנכ"ל העיר. בהתחלה זה היה הראש העיר, ועם השנים זה הפך להיות מנכ"ל העיר, ומי שיושב בוועדות ההיגוי האלה הם ראשי כל מחלקות הרשות.

ילי ואנשים מספיר?

יאיר: ואנשים מספיר. והעבודה על הפסטיבל היא עבודה משותפת, היא עבודה שנהגית ביחד. מה זה אומר נהגית ביחד? יש לזה כל מיני פנים. בעיקר זה לשבת, כמו שאני חושב שאומנות צריכה,

לעשות בהשתתפותיות ובשיתופיות, אז ככה גם ההיגוי של הפסטיבל נעשה בשיתופיות והשתתפותיות. זאת אומרת, אני מומחה בלחפש פורמטים חדשים, או לפרמט אומנות, ואני חושב שראשי המחלקות בעיר מומחים בעיר, וזו העבודה המשותפת.

ילי: אני יכולה לשאול משהו על המושג הזה שיתופיות?

יאיר: בטח.

ילי: כי זה נשמע שיש מעגלים שונים של שיתופיות בתוך הפסטיבל, נכון? בעצם, אתה תיארת עכשיו מעגל אחד. אבל מעניין אותי לדבר על המושג הזה בהקשר של הקהילה המקומית, של התושבים, איך הם מעורבים בתוך הדבר הזה. איך חשבתם על זה במובן הקונספטואלי של איך בכלל ליצור את זה?

יאיר: אז המודל שהצעתי כשנכנסתי לנהל את הפסטיבל הוא בדיוק זה. הוא כאילו לחקור איך עושים אומנות ביחד. זאת אומרת, מה הקשר שבין אומנים לקהל, אבל מה הקשר בעצם שבין אומנים לקהילות, לתושבים ותושבות. כשאנחנו אומרים שיתופיות, אז אנחנו יוצרים ביחד. זאת אומרת, אנחנו גם יוצרים ביחד, ואנחנו גם, הדבר הזה שאנחנו יוצרים ביחד, הוא השתתפותי. זאת אומרת, הוא מבקש לערב עוד ועוד אנשים בתוך הפעולה האמנותית - זה המודל, זו העבודה, זה המחקר. כל הפרויקטים בפסטיבל בחמש שנים האחרונות, מציגים קשת שונה של שיתופיות והשתתפותיות. איריס: אנחנו מדברים על תהליכים מאוד ארוכים.

יאיר: אנחנו מדברים על תהליכים מאוד ארוכים. זאת אומרת לא כל, אני גם מתעכב על זה כי זה נורא חשוב להבין את מה שעשינו השנה, אני אלך לשם, אבל זה חשוב. כי זה לא שאנחנו מופיעים השתתפות או רוצים לדבר על השתתפות, אלא אנחנו עושים אותה. זאת אומרת אנחנו באמת מפגישים אומנים, שהמומחיות שלהם היא לייצר אומנות, עם תושבים ותושבות שהמומחיות שלהם זה החיים של עצמם, ולכל אחד יש את המומחיות שלו כמובן, אבל כאילו בתוך החיים, אבל כאילו, העיר, החיים בעיר, מה צריך, מה צריך לעשות, איך אנחנו רוצים לשנות את העיר, מה אנחנו רוצים לעשות פה, מה חסר לנו - זו המומחיות של התושבים והתושבות, זאת אומרת גם זו לא המומחיות שלי אני לא מומחה באופקים.

ילי: זאת אומרת שהתהליכים הם חשובים כמו התוצר

יאיר: התהליכים והתוצר הם אותו דבר.

ילי: הם אותו דבר

יאיר: הם אותו דבר, זה לא, אין בכלל את הדבר הזה. עכשיו, זה נורא חמוד להגיד את זה, אבל אני אגיד רגע... אני אגיד משהו יותר מורכב מזה. כיוון שכשאנחנו עושים פסטיבל, כל פסטיבל, אנחנו תמיד באיזשהו סוג של מניפה או קשת, ולא בסוג של דבר אחד. כי כל הקטע של פסטיבל זה שהוא כמו מין תערוכה קבוצתית - יש בו הרבה עבודות, יש בו הרבה אומנים יש בו כל מיני פרויקטים שעושים. אז הקשת היא מאוד רחבה, כי אני מאוד שונה ממך ומכל אומן אחר, וכדומה, וכדומה, וכדומה. ואז יש מין קשת כזו שנפרסת בין פרויקטים שעובדים עליהם שנה, ונפגשים עם הקהילות ועם התושבים במשך חצי שנה. יש פרויקטים שהם פרויקטים שלא נוצרו לאופקים והם מגיעים לאופקים, והם אד הוק. יש ועדות היגוי - יש פרויקטים שבכלל הוועדות היגוי שלהם, השיתופיות שבהם, היא כאילו הועדת היגוי שמחליטה איזה מופעי ילדים השתתפותיים אנחנו מזמינים לאופקים, שנוצרו בשנים האחרונות. אבל בעצם הועדת היגוי היא מורכבת מילדים ומחנכים מהמקום, שאנחנו ביחד רגע מבינים מה אנחנו רוצים לעשות יש פה המון המון דוגמאות, אני לא אכנס כאן איריס: רק שאלה לגבי ההשתתפותיות - איך אתם פונים לקהלים בתוך אופקים? דרך בתי ספר, דרך תנועות נוער, דרך... מי הגורם המשותף?

ילי: וגם, מה הענות בדרך כלל, ותכף נדבר על השנה.

יאיר: אז גם פה זה מאוד שונה ומורכב. זאת אומרת, יש פרויקטים שנעשים עם מנהל חינוך עם מנהל הנוער. סליחה, אפילו לא מנהל חינוך מנהל הנוער, שזה כאילו החינוך הבלתי פורמלי, ואנחנו יוצרים קשר עם תנועות הנוער דרכם, ואנחנו מהגים ביחד מה צריך לעשות, והם יוצרים קשר עם החניכים, ואנשים שמגיעים, וזה. יש פרויקטים שהם קול קורא. זה הסיפור זאת אומרת, אנחנו מוציאים קולות קוראים לתושבים ותושבות להצטרף ל-X בא לכם Y. אנחנו עובדים לפעמים עם מנהל חינוך בתוך בתי הספר. אנחנו לפעמים פונים לקהילות כבר מגובשות, זאת אומרת, יש כל מיני קבוצות בעיר כל מיני קהילות שאנחנו ממש פונים אליהן. היה פרויקט אחד שעשינו בבתי הכנסת בעיר, אז פנינו לרבנות הראשית, זאת אומרת, למשרד הראשי של בתי הכנסת בעיר, שעכשיו שכחתי את שמו, סליחה, ומשם לגבאים, ומהגבאים לקהילות, ומהקהילות לרבנים. זאת אומרת, יש כל מיני. אבל גם להגיד, הועדת היגוי הזה של מחלקות העיר היא לא, גם, היא לא כאילו פרפורמנס של ועדת היגוי של מחלקות העיר. זאת אומרת, אני עובד בצמידות עם מחלקת רווחה - המחלקה לשירותים חברתיים - אני עובד איתם בצמידות, ברמה של, אני נכנס להן לתוך תוכניות שנתיות, הן מכניסות אותי לתוך תוכניות שנתיות, הן רוצות. אנחנו עובדים לגמרי ביחד. אנחנו מאתרים, אוקיי, איפה יש קהילה חזקה, מה צריך לעשות איתה. איפה אין לכם קהילה? בואו נמציא קהילה, ובואו נמציא

קהילה בדרך הפעולה האומנותית שלנו. זה נורא אבסטרקטי, וקשה לי נורא להסביר את זה. אבל אני כן אתן הסבר – לפני שנתיים אנחנו הקמנו עם מחלקת רווחה את מועדון תרבות הזית, במקלט, בשכונת מישור הגפן, כי הרווחה, לא היה לה קבוצות פעילים, זאת אומרת, לא היה לה קהילות פעילות בתוך השכונה הזו. וזו אחת השכונות המורכבות והבעייתיות והוותיקות של אופקים. והיה שם מקלט ציבורי שנשרף, שמישהו שרף אותו שנה לפני כן ב"שומר חומות". והם מאוד רצו להקים שם מקום, שסביבו לגבש קהילה. אז הם פנו אלינו, ובעצם אמרו, בואו נחשוב איך מקימים מקום, איזה מין מקום זה, ואיך אנחנו מגבשים קהילה סביבו. ואז אני הפכתי את זה להיות "מרכז תרבות הזית", זאת אומרת מה זה אני הפכתי את זה? אני נתתי לזה את השם. כי אמרתי, אני עושה תרבות, אז בואו רגע, זה הופך להיות מרכז תרבות, וזה הופך להיות מרכז תרבות שכונתי, ודרך העבודה על המרכז תרבות הזה גיבשנו את הקבוצה. זאת אומרת, הפעולה הראשונה שעשינו זה להזמין את שי איד אלוני, שהוא פסל ואמן, לבוא לעשות גינה שהיא פסל על קירות המקלט, זה מקלט עילי. בואו נחשוב רגע איך מחברים את המקלט הזה החוצה, ואיך גורמים לאנשים לבוא. עכשיו, אז אמרנו: יופי זה נחמד שעשינו, אבל אז אמרנו: אנחנו לא מחליטים מה צריך פה. אז יצאנו למהלך של חודשיים של סקרים ושיתוף ציבור כאילו, עם פגישות ושולחנות עגולים שמתוך... את שואלת, התהליך או התוצר – אבל התוצר הוא כן, יש בסוף פסל שהוא גינה, וגינה שהיא פסל, עם ספסלים, ומקומות לשבת בהם, ות ת ת, שאפיינו על ידי שיחות עם תושבים ועל ידי סקרים. אבל השיחות עם התושבים והסקרים האלה גם גרמו לקבוצת פעילים של פנסיונרים, וקבוצת פעילים של אמהות, וקבוצת פעילים של נוער, שהן כולם הגיעו על ידי העבודה הזו.

ילי: זה מעניין, יש לי איזה מחשבה שאני רוצה להגיד אותה, זה מעניין איך בהקשר למה שאמרת בהתחלה, שבעצם מה שגרם ללכת לשם, לאופקים, ומה שאמרת על עבודה בתוך מוסדות, זה מעניין איך פה, התרבות בעצם משנה את המבנה המוסדי של העיר

יאיר: נכון, היא לא משנה. היא עובדת ביחד אתו

ילי: כן אבל בעצם נוצרות קבוצות חדשות, נוצרים מוסדות חדשים בתוך העיר. בעצם זה מהלך הפוך.

יאיר: כי בעצם מה שהשתתפותיות והשיתופיות באמת מאפשרות, ולא כפרפורמנס, ולא כמשהו שאנחנו עושים בתוך התיאטרון, אלא מה באמת עושה בתוך התהליך, זה שהתרבות והאמנות מבינות את הכוח שיש להן בלעשות את כל הדברים האלה, והמחלקות והאנשים שלא מתעסקים בתרבות ואמנות, מבינים את הכוח של התרבות והאומנות לבנות אינפרסטרקצ'ר אמיתי, אלטרנטיבי, אחר,

שיכול להתבצע רק על ידי פתחון פה של תושבים ותושבות, זאת אומרת, הקשבה לתושבים ותושבות, והמומחיות של אומנים בהצגת אלטרנטיבות. עכשיו, כולם צריכים ללמוד פה, כולם צריכים להתגמש פה, וכולם צריכים לעבוד ביחד. זה הקטע.

אני רק אגיד שמי שאנחנו מדברים, אנחנו, אנחנו, אני מדבר, אנחנו, אנחנו, אנחנו, אנחנו, אז כאילו 'פסטיבל מדרום' מנוהל על ידי נואית זכאי, שהיא המנכ"לית שלו, ובעצם בארבע שנים האחרונות אני ניהלתי אותו אומנותית, וזו עבודה גם בינינו משותפת לחלוטין, שכמובן אנחנו גם מלמדים סטודנטיות כל פעם מחדש. תחשבו, זה מטורף, זה כאילו כיתה חדשה של מפיקים ומפיקות, צריכים להגיע לעיר, תוך שנה ללמוד אותה נורא נורא לעומק, ולעשות בה, ולפתח בה פרויקטים, יחד עם תושבים ותושבות. זאת אומרת, אנחנו כל שנה גם מבליים המון זמן במחקר מחדש של העיר כן. ואז אנחנו, כשאנחנו כבר ותיקים בעיר, אנחנו כל פעם צריכים לגלות מחדש, אנחנו אני ונואית, כאילו צריכים לגלות מחדש את העיר, על ידי הלמידה, על לימוד של איך עושים מחקר. והעיר, כל פעם מחדש צריכה להכיר עוד פעם אנשים חדשים שעובדים איתם. אז גם הם בעצם...

ילי: כן, לא רק אתם ותיקים, גם התושבים כבר ותיקים בתהליך

יאיר: ואז גם הם לומדים כל פעם מחדש, מה פרקטיקת העבודה, איך עובדים.

שבועיים לתוך המלחמה, שבוע לתוך המלחמה, כשהיה אפשר כבר לנסוע, וכמובן אגב, ההורים שלי גרים בעוטף, קצת יותר רחוק, הם גרים באשקלון, אבל כאילו the same. ביום של השביעי באוקטובר, ההודעות הראשונות שלי זה לחברים מאופקים. זאת אומרת, זה הודעות וואטסאפים, כאילו, מטורפות, מה קורה, מה קורה? שבוע לתוך המלחמה, כשהיה כבר אפשר לנסוע, אז כמובן אמרתי לנואית, אנחנו חייבים לנסוע. אני כאילו לא יכול לא לנסוע. אנחנו מגיעים לשכונת מישור הגפן. שכנות מישור הגפן זה שכונה שהתרחשו בה קרבות קשים, חמישים ושלושה תושבים ותושבות מהעיר אופקים נרצחו. טלטלה מטורפת. ואני בא ואני רגע ברחוב, כאילו, ואנחנו בהלם טוטלי. ישר מגישים עזרה, כאילו, מה צריך, באנו רגע, כאילו, לא באנו לכלום, באנו רגע להבין מה צריך ומה עושים. ושבועיים לתוך המלחמה מתקשרת אלינו עליזה דנינו, שהיא אחראית מחלקת התרבות בעיר, שאני, אני חושב שגם אני וגם נואית, עוד לא מבינים כלום בכלום, ומבקשת מאיתנו לקחת חלק מרכזי בהנצחה העירונית. הלא.

ילי: קרוב

יאיר: קרוב, מה אני קשור להנצחה? מה אני יודע לעשות הנצחה. לא רוצה לעשות הנצחה. אני עושה מעקפים, אנחנו עובדים ביחד, אנחנו עושים פוליטיקה, אנחנו לא מדברים פוליטיקה לעבוד

ביחד, ולבנות מנגנונים ארגוניים, זה לעשות פוליטיקה, אמיתית, טובה, מיטיבה. אנחנו לא מדברים פוליטיקה. איך עושים הנצחה בלי לדבר פוליטיקה כל צעד, כל רבע, כאילו, כל... זה פוליטיקה, אבל זה לא פוליטיקה שעושים ביחד. זה כן. אבל זה גם פוליטיקה שאי אפשר לא לדבר אותה ילי: זה גם מעניין שזו יוזמה שלהם, של המקום. זה לא של המדינה, זה לא הממשלה, כלום יאיר: זה נורא חשוב שזו יוזמה שלהם. אני לא הייתי לוקח את היוזמה הזו בחיים. אני אומר, אני לא הייתי לוקח את היוזמה הזו בחיים. זאת אומרת, ברור שאם הבקשה הזו לא הייתה מגיעה, אני הייתי צריך לשבור את הראש מה אני עושה השנה. אבל אני לא הייתי יכול, איך? מה פתאום. אבל בתוך זה יש גם את המחמאה הכי גדולה הכי מרגשת, שהיא עושה שני דברים. אחד, היא אומרת, היא מזמינה: בואו תיגעו בדבר הכי רגיש הכי קשה, הכי מורכב, הכי מקומי שיש, ותטפלו בו. זאת אומרת, אנחנו סומכים עליכם, אנחנו נותנים לכם את האמון. אתם – אנחנו. בואו תטפלו בזה בואו תהיו חלק מזה. והדבר השני שזה עשה לי: זה התפקיד הציבורי שלך יקירי. כאילו, אתה עושה פסטיבל בעיר, הפסטיבל הזה קיים כבר 15 שנה. זה התפקיד שלך. אין אפס. זה בדיוק מציב אותך רגע בתוך התפקיד של עצמך. ואמרתי: בטח, ברור, זה מה שאנחנו עושים. עכשיו, אני, הנצחה באמת אין לי ידע.

כשעברתי לברלין למדתי תואר ראשון באנגליה, ונסעתי לחילופי סטודנטים בברלין, וכמובן שבתור סטודנט יהודי שמגיע לברלין בפעם הראשונה בין 20 ולא יודע שלוש, שתיים, ואתה רואה את כל הנצחה, אז אתה עסוק בהנצחה. אז זה בערך הדבר היחידי שעשיתי, שמתקשר לדבר הזה. זה גם לא נכון, עשיתי את זה עוד הרבה דברים שמתקשרים לדבר הזה. אבל התחלתי לחקור, מה זה אומר, מה זה אומר לעשות הנצחה, מה זה אומר לעשות הנצחה השתתפותית ושיתופית. מה זה אומר לעשות אומנות, מה זה אומר לעשות משהו כאילו שהוא מתפוגג אבל הוא נשאר. אני לא זוכר כבר באיזה שנה, אבל באחד מפסטיבלי א-ז'אנר פה, אני הזמנתי את האמן גיא קונינשטיין והוא עשה כבר הרצאה על הנצחה גמישה. הוא בעצם חוקר הנצחה, והוא בעצם הקים את העמותה להנצחה גמישה, כי הוא טוען שהנצחה זה חמור מאוד. בעצם. הוא אומר: הנצחה של אנדרטה היא חמורה מאוד, כי היא מקפידה רגע במקום לדבר על תהליכים שמתפתחים. ובעצם הנצחה נכונה או הנצחה הגיונית היא הנצחה גמישה. היא משהו, שאני, שהוא משמר איזה משהו, אבל הוא כל הזמן חושב על איך הוא משתנה, כי התודעה שלנו כל הזמן משתנה. עכשיו מה הנצחה רוצה? היא רוצה לשים אנדרטה, ולזכור. אבל אנחנו צריכים לשכוח בשביל לזכור. זאת אומרת, אנחנו צריכים לפתח את הזיכרון

שלנו, את התודעה הקולקטיבית שלנו, כדי להתייחס לעבר, אבל כאילו כל הזמן לחשוב על עתיד. או להיות בהווה, אולי זה יותר נכון, אני לא חושב על עתיד בדרך כלל. אז התחלתי לחקור. כאילו לחקור, לחקור, לחקור, לחקור, ללמוד, ללמוד, ובאותו הזמן כאילו, להיות.

ילי: בעצם הם מסגרו לכם את הפסטיבל

יאיר: הם בעצם, כן, לא, זה לא מסגרו, זה אמרו: זו הפעולה.

ילי: אז מה עשיתם?

יאיר: עכשיו אני זוכר את השיחה עם עליזה בפעם הראשונה, היא אמרה: "אתם תעשו מה שאתם טובים בו - אתם תקשיבו לכולם, אתם תוציאו מזה את מה שצריך לעשות, ואתם תעשו את זה כי זה מה שאתם עושים". עכשיו, איזה אמירה. מדהימה. אני ממש כאילו הייתי בהלם. זאת אומרת, באמת, למה התעכבתי על השיתופיות והשתתפותיות? כי זה באמת שיתופי והשתתפותי. זאת אומרת, ואז זה בדיוק מה שעושים. ואז, כשאת חושבת על הנצחה, בדרך כלל גם יש נרטיב, כן? אחד. אבל בהשתתפותיות ובשיתופיות זה פורמטים, שבעצם מבקשים להכיל הרבה נרטיבים, ולתת פתחון פה להרבה חוויות, ולקיים את ההרבה חוויות האלה, ומתוכם גם להוציא דימוי מורכב, שמכיל ונותן ביטוי לכל הקולות האלה. זאת אומרת, זה האתגר הרי, זה אתגר מטורף. בסוף האובייקט האמנותי הוא אובייקט אחד, כן? כאילו, הוא...

איריס: תוצר

יאיר: אני לא יכול לסבול את המילה הזו, אבל כן. אבל אז איך מייצרים אובייקט אמנותי שהוא תוצר של רבדים על רבדים על שכבות ושכבות של קולות, שהן מקבלות פתחון פה ילי: איך?

יאיר: עובדים בצורה שיתופית והשתתפותיות. באמת.

ילי: בוא תיתן לנו דוגמאות יותר קונקרטיות

יאיר: אני כבר אתן דוגמאות

ילי: פרויקט אחד, שניים, שזה יותר ברור

יאיר: בטח. אני אתן דוגמאות קונקרטיות, אבל אני רק אגיד שצורת העבודה הייתה בצורת העבודה כמו שעבדנו עד כה, אבל על ספידיים. זאת אומרת, גם שהייה בשכונה, גם הרבה יותר שיחות, גם עבודה הרבה יותר צמודה עם רווחה, עם מרכז חוסן, עם כל המנגנונים שעכשיו התחילו לעבוד גם, שזה גם מטורף. הרי כולם התחילו לעבוד בהייפר, בשביל לגלות איך עובדים בכלל. כי אף אחד לא יודע, אף אחד לא יודע איך מתמודדים עם כזאת טראומה גדולה. אני מזכיר לנו, מי יודע איך

מתמודדים עם כזאת טראומה מטורפת? מי יודע איך, מה המנגנון התפעולי של כאלה – אין מטפלים, אין אנשים, אין זה, צריך לחשוב. אז כאילו, סיור עם רווחה, וסיור עם שפע, וסיור עם מי שאמון כאילו לזה... וסיור על מי שמי זה... ודיבורים עוד ועוד ועוד עם תושבים. ועל כל הפרויקטים שכבר נעשים, והאמנים המקומיים שכבר מתחילים לצלם. זאת אומרת, פתאום יש המון, המון, המון, המון שיח.

ילי: ואתם מכוונים למתי, מתי הפסטיבל?

יאר: אפריל היה אפריל. אנחנו מכוונים רגע לאפריל, כי גם לפסטיבל יש את הלוח שלו. ואנחנו מתחילים לעבוד. זאת אומרת, אנחנו מתחילים. זה היה מאוד ברור לי שצריך אומנים, שזה לא הפעם הראשונה שלהם באופקים, זאת אומרת שהפרויקטים צריך לבוא כבר מתוך היכרות. אז לקחנו אומנים חוזרים. את שי איד אלוני הזמנו שוב לקחנו גם אומנים, זאת אומרת, הזמנו גם אומנים חדשים, כי היו כל מיני פרויקטים שהם לא היו לנו. זאת אומרת, הם ביקשו זה, ואני אדבר על שתי יצירות שנוצרו, ואז אני אדבר רגע על עוד דברים שנוצרו, בסדר? כאילו משהו כזה. אבל נגיד הדוגמה הכי מובהקת זה היא עבודה של שי אריק. שי אריק יצר ב"זומו" ביפו, הוא בעצם יצר במדרכות של יפו, הוא בעצם יצר אבנים שקופות, והוא ביקש מאנשים מהשכונה משחקים ישנים או דברים שהם רוצים להוציא מהבית, והוא בעצם יצר שביל אבנים שקופות, שמוציא את הפנים החוצה, שמוציא את פנים הבתים למרחב הציבורי. וכך לייצר עוד פעם את המרחב הציבורי. והאמת שזה, עליזה דנינו ראתה את העבודה הזו באחד מהסיורים שלו, ואמרה אני חושבת שצריך כזה. ובואו נזמין את שי אריק. ואני אמרתי לה, אוקיי, ופניתי לשי ולא הכרתי אותו בכלל, שזה גם היה סופר מעניין, ואמרתי לו, אני חושב שאנחנו רוצים שתעשה פרויקט הנצחה באופקים לכל הנרצחים והנרצחות באופקים. והוא, כמו כל האמנים שדיברתי איתם בהתחלה, הוא היה: לא. בשוק. ואחרי חצי שעה הוא מתקשר ואומר: ברור שאני עושה את זה. כי זה נורא נורא קשה, איך אפשר להתמודד בכלל? אבל אז, קודם כל, אם אני עובד עם כל המשפחות השכולות בעיר, ובעצם יוצר יחד איתם את האנדרטה הפרטית, הצנועה של איך שהם... מה החפץ הכי משמעותי של המנוח ומנוחה הנרצחת-נרצח שלהם, אז אנחנו עובדים ביחד. אנחנו עובדים על הקפסולת זמן הזו, אנחנו עושים קפסולת זמן ביחד. דרך זה אני גם עושה ממואר, אני חוקר ממואר. אנחנו עושים שיחה. דרך השיחה אנחנו מוציאים דימוי. דרך הדימוי אנחנו חוזרים לשיחה. ואז גם בשתילת המרצפת, כאילו ברחובות, אנחנו מפרדים את ההנצחה. זאת אומרת, זה לא אנדרטה אחת גדולה שאני מגיע, אני מגיע אליה

מרכזית או מונוליתית, אלא זה משהו שנשמע בתוך החיים, ומציע על ידי קפסולת הזמן הזו זיכרון חדש. מעבר של חומר. מעבר של זיכרון דרך החומר, משהו שנשמע בתוך הרצפה בתוך החיים.

ילי: כמה לבנים כאלה נוצרו?

יאיר: חמישים ושלושה. כאשר יש...

איריס: וזה שם עכשיו

יאיר: כן. יש משפחות שלא רצו, וזה היה מקובל מאוד, ואז שי עשה דימוי של מראה שבורה למשפחות שלא רצו לקחת חלק.

ילי: ואיזה אובייקטים, למשל, יש בתוך הלבנים האלה?

יאיר: זה מפתחות, ודגים מפלסטיק, ומשקפיים, ורדיו, ומשחק מחשבה בצורת מגן דוד, וסוכריות, ודובדבנים. אין ספור חפצים. זאת אומרת, זה מין חפץ או דימוי, וכל אחד יש את הסיפור שלו. זאת אומרת, לכל אחד יש את הדבר הזה שלו

ילי: ויש טקסט שמלווה את זה? זאת אומרת, יודעים...

יאיר: זה תהליכים מאוד ארוכים כי יש. זאת אומרת, יש תחקירים זאת אומרת, כל משפחה עברה תחקיר שיחה של משהו כמו שעתיים

ילי: שעשו הסטודנטים?

יאיר: לא. עשו תחקירנים. זה היה מאוד... זה היה קשה, כן. וגם זה צריך להיות מאוד מאוד מקצועי ילי: וזה האמן עשה את זה

יאיר: לא. תחקירניות, כי הוא לא יכל לפגוש חמישים ושלושה

איריס: איפה הטקסטים עכשיו?

יאיר: וכרגע הטקסטים במחשבה לאיך מעבדים אותם. כן? כאילו זאת אומרת, התהליכים האלה הם גם ארוכים, וזה גם היה מוקדם מדי. זה היה קשה, ומצד אחד זה היה מדהים, כי זה בדיוק יצר את הדבר בזמן שמאוד צריכים אותו, וזה היה גם מוקדם מדי, ומהר מדי, אז זה גם קשר... כאילו נגיד לאירועים שלנו, תיכף אני אדבר למה אני אומר אירועים, אז לאירועים שלנו אנחנו בעצם זה לא הוטמן, זה היה מוקדם מדי. אז זה הייתה תערוכה בתוך פדסטלים של מדרכה. זה לוקח זמן.

ילי: ואחר כך זה הוטמן?

יאיר: כן. זה עוד בתהליכי הטמנה

איריס: האירועים יש להם לפני ואחרי

יאיר: כן. וגם אנחנו בתור אירוע, אז בטח זה לא הזמן, אז אנחנו זה... את יודעת, אם הייתי פסטיבל זה "סליחה, יש פסטיבל אני צריך כאילו..." "יש דדליין ליצירה, אתה חייב לסיים!" - אין דבר בזה. אז זה עוד איזה שינוי.

ילי: אז בעצם אפשר לעשות סיור? יהיה אפשר מתישהו?

יאיר: ממש לסייר.

ילי: ללכת לסייר.

יאיר: כן. וגם זה מורכב, כי יש אנשים שמאוד רוצים שזה יהיה במקומות הרצח, ויש אנשים שמאוד לא מסכימים, ויש תושבים בשכונה שזה לא נעים להם, ויש את המשפחות השכולות שמאוד רוצות את זה. זאת אומרת, זה מאוד מאוד מורכב. ואני חושב שכאילו הרעיון הוא או מה שמעניין בדבר הזה, זה שזה מאלץ אותנו למצוא כל הזמן פורמטים חדשים ורעיונות חדשים, לאיך זה יכול להיות, וזה קורה. וזה פשוט עניין מאוד מאוד תהליכי.

איריס: תספר על עוד עבודה

יאיר: העבודה שנראה לי שאני אשמח לדבר על זה, זה "והגדת" "והגדת" זה העבודה של נעמי יואלי עם נשות השכונה, היא מאוד תכעס שאני אומר את השם שלה ראשון, וזה גם מאוד מאוד חשוב להגיד.

ילי: למה? מה היא הייתה רוצה? למה היא תכעס, תסביר

יאיר: קבוצה. עבודה קבוצתית. כלומר, ממש היה לנו ויכוחים על איך - קולבורטיבית, שוויונית, עם כולם - אני, אני קטנה שם. כאילו, אני לא המניע, לא הדבר בכלל

ילי: אני המוליכה-פסיליטטור

יאיר: אני ה'פתח לה'

ילי: כן, פסיליטטור

יאיר: נעמי היא ה'פתח לה'. אבל רגע שאני אסביר מה זה ה'פתח לה' הזה, זאת אומרת, אני רגע אגיד, שבתוך העבודה בחודשים האלה בשכונה, אז המון סיורים - תיירות מלחמה - על מאות אנשים שמגיעים. תמיד יש מדריך או מדריכה שמספרות נרטיב אחד, הרבה מהם לא מהעיר, חלקם כן מהעיר. וגם זה שיגע אותי, זאת אומרת, שיש כזאת תיירות מלחמה, וגם אמרתי, אבל הקולות המורכבים של התושבות והתושבים השונים לא נשמעים. הם נשמעים, אבל הם נשמעים כשיחה צדדית. מה, איך, מה עושים. וגם הסיורים זה מורשת זה מורשת קרב. זה מה היה. אבל מה עם מה אנחנו מרגישים? מה עכשיו? מה זה אומר לגור פה? מה זה אומר להיות פה? אני זוכר שבאילו

פגשתי את נעמי ברחוב ופתאום הסתכלתי עליה ואמרתי: יש לי משימה נורא נורא קשה עבורך, את מסכימה? הסתכלה עליי ואמרה לי, כן, מה המשימה? והזמנתי אותה רגע לחשוב, ולבוא ולחשוב איך אנחנו עושים סיור, שהוא לא סיור של מורשת קרב, שהוא סיור שמציג נרטיבים מורכבים בשכונה, וסיור שהוא של התושבים והתושבות, זאת אומרת, שהוא שלהם. איך עושים את זה. ואז התחלנו. ואז נעמי באה לבקר באופקים, היא באה שוב פעם לבקר באופקים. היא שהיא באה לבקר באופקים, היא גם מבקרת בשכונה. והיא גם שומעת ממני ואני גם מפגיש אותה עם עוד ועוד, ועוד, ועוד תושבים התושבות ועוד אנשים ועוד דברים. והיא אומרת "אני רוצה נשים ואני רוצה"... אפריל זה היה שנייה לפני חג הפסח וחג הפסח זה היה רגע החג הראשון אחרי השביעי באוקטובר. והיא אמרה, "אנחנו עושות ו'את פתח לה'". זאת אומרת, אנחנו עושות רגע ליל הסדר מהגדה שאלה, שאלה ותשובה. ואנחנו עושות רגע גם סיפורים מקראיים של נשים" ש... והיא אמרה, "אני רוצה זוגות זאת אומרת, אם ובת, חברה טובה וחברה קולגות, נכדה סבתא, קולגות. בוא נמצא". אז התחיל תהליך איתור, שאלתם איך עושים, התחיל תהליך איתור, זאת אומרת, גם יצא קול קורא וגם עם הרווחה וגם עם חוסן וגם עם המרכז, וגם עם המשטרה - אנחנו עושים שיתוף פעולה עם המשטרה השנה בגלל שהשוטרים היו חלק מאוד מאוד מרכזי פתאום בנרטיב של הקרבות, הם לחמו. ומשהו לחלוטין בתפיסה של התושבים את השוטרים, והשוטרים את התושבים השתנה לחלוטין באופקים. ואז חמש זוגות, שבתכם אם ובת, חברות טובות, שכנות, שותפות-שוטרות, התחילו רגע לדבר על הנרטיבים ועל התחושות שלהם על מה היה על מה יש עכשיו על מה קורה. וזה היה סיור בארבע תחנות בעצם, שקבוצת הנשים הזו הובילה את הקהל - בכל תחנה נפתח שולחן, שולחן עם מפה, שהיא בעצם ההגדה, והן עשו 'את פתח לה', הן בעצם סיפרו את הנרטיבים של השכונה.

איריס: שלהן

יאיר: שלהן, של השכונה, של מה קורה פה, של איך זה קורה

ילי: והקהל עומד מסביב?

יאיר: עומד מסביב ומקשיב, והולך, ומסתכל

איריס: הן מצביעות על דברים

יאיר: מצביעות על דברים ומצביעות על גדר, וזה בתוך זירת רצח. זאת אומרת צריך נורא להבין, האירועים, ההחלטה הייתה לקיים אותם בחמשת הרחובות, בתוך זירות הרצח בשכונת מישור הגפן. משתי סיבות. אחד, כי זו המציאות, וגם האירוע עצמו הוא אירוע שקורה בתוך השכונה, הוא מספר את הנרטיבים בתוך המקום, הוא מארח אנשים בתוך השכונה. הוא גם מאחד את אנשי העיר בתוך

השכונה. צריך נורא להבין כאילו נהיה פה על זה מערכת יחסים מורכבת. אנשי מישור הגפן בשכונת מישור הגפן צריכים הרבה מאוד תמיכה, הרבה מאוד עזרה, הרבה מאוד כוחות. מצד שני הטראומה היא טראומה עירונית – יש אנשים שלא מגיעים לשכונה. יש אנשים שצריך לפתוח להם רגע את הצוהר להגיע לתוך האירוע הזה, לתוך הרחובות האלה, שהם לא מגיעים, והם גם רוצים לשמוע את הסיפור. זאת אומרת זה גם סיפור שלהם, וזה גם סיפור שהם צריכים לשמוע, וגם סיפור שהם צריכים to own.

איריס: אני זוכרת שהקהל היה קהל שאנחנו מכירים גם מאירועים בתל אביב, וגם הרבה מאוד קהל מהשכונה, שבא ושמע את הסיפורים האלה, בוודאי לא בפעם הראשונה. יאיר: נכון, וגם כן בפעם הראשונה. וזה נורא מעניין.

איריס: מה זאת אומרת?

יאיר: שאירועי תרבות ואירועים ציבוריים מאפשרים לאנשים מאותה שכונה, שלא מכירים אחד את השני, לשמוע אחד את השני. זאת אומרת זה לא, כאילו, יש והיו אנשים גם שזו הייתה הפעם הראשונה שלהם שהם הסכימו לצאת מהבית, אמיתי. לא בכאילו. והיו אנשים שלא רצו לשמוע ופתאום באו לשמוע, והיו אנשים שצפו רק מהחלונות, והיו אנשים, קהל מחוץ לעיר שהסתקרן ורצה לבוא לראות ולשמוע את הנרטיב של העיר, והיה קהל עירוני שהגיע לבקר בשכונה. אז זה הקהל. זה לא מאוד שונה משנים אחרות, אבל גם מאוד שונה משנים אחרות. יש פה איזשהו משהו ש"אני לא בא לאירוע אומנות לראות יצירה". "אני כן בא לאירוע אומנות לראות יצירות, אבל אני בא רגע לעבד לעכל את הטראומה, את מה שקורה פה". וזו הנצחה אגב. אם אנחנו שואלים, זו הנצחה גמישה – זה מרחב שמאפשר על ידי תוצר, זאת אומרת על ידי אובייקטים, להמשיך ולעבד ולשמוע ולעבד ולעבד את טראומה. והפרויקטים שאנחנו עשינו הם כולם היו פרויקטים – ההנצחה, גם המרצפות שבאילו זה הכי יותר, כן, זה ממש פסל שנשאר. אבל גם הוא מבקש עיבוד, הוא מבקש מרחבים של בואו רגע נדבר בואו נקשיב, בואו נעבד את מה שקורה, דרך או יצירה משותפת או דיבור משותף או רפלקציה משותפת שקורית תוך כדי, או אפילו הצגת ילדים שקורית בגינה, שהיא בעצם אזור רצח, אבל אנחנו מטעינים את המקום הזה במשמעות אחרת.

ילי: ספר לנו קצת על התגובות של הקהל לכל המהלך הזה בפסטיבל. מה שמעת?

יאיר: נורא מעניין. לא באמת כי זה היה תהליך נורא מעניין. אנחנו עבדנו בשכונה כמעט חצי שנה, אנחנו פגשנו את כל האנשים שאנחנו יכולים לפגוש לא פגשנו את כולם, אי אפשר לפגוש את כולם. הזמנו אנשים לשתף, כל מי שרצה לשתף, לא כולם רצו לשתף, גם לא לכולם זה התאים שאנחנו

שם. ואז יש אנשים שהרבה מאוד אנשים, שרק רוצים וצריכים ועושים ופועלים. תבינו, כאילו, השותפים בתוך האירועים שלנו השנה הגיעו לאיזה 400 אנשים. לא קהל שותפים, פעילים, אקטיביים - כבלים מתוך חלונות, שירותים ציבורים היו אצל אנשים בתוך הבתים שהכניסו אנשים לתוך הבית שלהם לשירותים. הסלון השכונתי שלנו שהקמנו, זה פרויקט שלא דיברתי עליו, אז התארח על ידי השכנים שלו. זאת אומרת המון המון שותפים, באמת זה המון. אבל יש גם כאלה שזה ממש לא מתאים. ויש גם כאלה שזה הדבר הכי מתאים. יש גם כאלה שיום לפני צרחו עליי. וביום ש... צרחו עליי. ואמרו לי: תעוף מפה. הם גם נורא כועסים על העירייה וגם על הרווחה. וממש היה לנו איזו הופעה של מיכה ביטון, שהייתה צריכה להתקיים באיזו חנייה, ויום לפני, פתאום, שביקשנו אמרנו, שבועות לפני, אנחנו הולכים לעשות פה הופעה מכוניות שלכם יצטרכו להיות בקצה הרחוב ולא בחניות שלכם וכולם אישרו וכולם חתמו. ויום לפני פתאום כשנתלו שלטים: "אתם זוכרים..", זה התפוצץ, צרחו עלינו. אני באתי במשך שעותיים, קיבלתי את כל הכעס שיש, ואמרתי: "זה לא יקרה. בסדר, כאילו ההופעה תדוז, אנחנו נמצא לה מקום אחר, אתם לא רוצים, אני לא מתנחל לכם בתוך החצר". והיא זזה. אבל אותם אנשים גם יום אחרי הגיעו למקום השני להקשיב להופעה, ולשמוע את ההופעה. זאת אומרת, זה מאוד מאוד מורכב. יש אנשים שלא יצאו מהבתים ובאו ואמרו "זו פעם ראשונה שהסכמתי לצאת מהבית". יש אנשים שהם התרגשו עד אין קץ, יש אנשים שהיו קצת, יש... כמו כל דבר, מה זה תגובות? מה התגובות שלנו מהמופעים? איך אנשים הגיבו? אנחנו לא יודעים איך אנשים מגיבים. יש אנשים שהגיבו מעולה, והיה להם הכי מעניין ונורא נורא התרגשו. ויש פרויקטים שעוד נשארים, שעוד עובדים אותם, שעוד עושים אותם. ויש את הגינה ששי איד אלוני בנה יחד עם שוטרים וכל השכנים ליד בית הכנסת הבוכרי, שזה הדבר הכי שימושי, זאת אומרת אנשים באים לשם עם הכלבים, משחקים עם הילדים זה שם, זה פשוט שם.

איריס: מי מטפל עכשיו בכל הדברים האלה שנוצרו, מי לוקח את זה הלאה?

יאיר: כל דבר קצת אחרת, כל דבר זה ארגון אחר. הקבוצה של הנשים שעבדו עם נעמי נפגשות במרכז חוסן וממשיכות הלאה את הקבוצה שנוצרה. הפסל של שי עבר גם פיתוח עירוני על ידי מחלקת הנדסה והרווחה, והרווחה הקהילתית דואגת לשימור שלו. הלבנים - אז בעצם יש כזה אחראי הנצחה מטעם העיר ואת בית יד לבנים, שהם כאילו אחראים על זה. כל פרויקט, בגלל שהוא נוצר במשותף, אז זה לא שבאילו אין לו אמא ואבא. יש לו אמא ואבא, כאשר אנחנו לא שם, אבל האמא ואבא המפתחים שלו, הם האמא ואבא שלו בתוך העיר. ויש גם פרויקטים שהם לא נשארו.

אנחנו קודם כל הורדנו את המילה פסטיבל מתוך הפסטיבל השנה, וקראנו זה 'אירועי מדרום'. זה חשוב רגע להגיד, רציתי להגיד את זה מקודם, כי זה לא זמן לפסטיבלים. בתוכנייה, בחוברת, אז היה חשוב לנו שהפעם נפרסם מאמר מסוים, שביקשנו משירה לפידות ודוקטור דפנה בן-צבי ראשת המחלקה לכתוב. אני לא יכול לעשות את זה כפרקטישינר, אין לי זמן. הפרויקטים גדולים מדי, ואני לא בתהליך לימודי, אני במציאות. זאת אומרת גם במציאות, אבל אני בדבר עצמו.

איריס: תעשה את זה?

יאיר: אני הולך לעשות דוקטורט, שבדיוק מבקש רגע למדל את זה. הוא מבקש למדל משהו קצת יותר גדול, אבל אני חושב ש... תראי, זה מטורף, כי מבחינה אישית אני חושב שהמיצוי של המחקר של הפסטיבל, של האומנות השיתופית וההשתתפותית, והעבודה שלי באופקים - לא סתם שעליזה ביקשה מאיתנו לעשות אותה - אני חושב שזה המיצוי המרבי, לא המרבי, אבל המיצוי הכי גבוה שהגעתי בלחשוב על פרקטיקות שיתופיות והשתתפויות, ולחשוב על התפקיד של אומנות ותרבות בתוך החברה. זה המיצוי. עכשיו צריך לכתוב על זה.

ילי: יאיר, תודה רבה. תודה רבה על השיחה הזאת.

תודות לרפי אשל, אוראל זמיר וזהר זלץ מאולפני אשל, ולתיאטרון תמונע.

תודה מיוחדת למיכה ביטון.

סטרימינג: שמע פודקאסטים ויצירות סאונד.

מוזיקה נוספת מתוך

FREE MUSIC ARCHIVE . פרטים וקרדיטים באתר 'חיות מחול'.

הפקה: איריס לנה וילי נתיב.

הפרק מצולם וזמין לצפייה באתר '[חיות מחול](#)' ובערוץ ה**יוטיוב** שלנו.

אנחנו מזמינות אותכם ואתכן לבקר באתר הפודקאסט חיות מחול', שם תמצאו תצלומים, הפניות לחומרים נוספים ולהירשם לניוזלטר 'חיות מחול'.

איריס לנה היא חוקרת מחול, מרצה על היבטים עיוניים של המחול בסמינר הקיבוצים, מנהלת פרויקטים של ארכיונים דיגיטליים, ויוזמת ומובילה פלטפורמות שיח ותוכן. ניהלה את פרויקט הקמת ארכיון להקת בת-שבע, ואת תחום המחול בפרויקט שימור דיגיטלי של אוספי מחול בספרייה הלאומית.

ילי נתיב היא מורה וחוקרת מחול בהקשרים סוציולוגיים ואנתרופולוגיים, ומרצה בכירה במרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט. כותבת על חינוך לאומניות, סוציולוגיה של הגוף, התנועה והמופע, ועל מחול והחברה הישראלית. ילי היא יושבת ראש עמותת הכוריאוגרפים.

האזנתם לחיות מחול עם איריס לנה וילי נתיב.

© 2024 כל הזכויות שמורות ל'חיות מחול', איריס לנה וילי נתיב.